

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФАРМАЦІЇ

У рамках проєкту
Національного фармацевтичного університету
«ФАРМАЦЕВТИЧНІ НАУКОВІ ШКОЛИ СЛОБОЖАНЩИНИ»
до 15-річчя наукової школи професора *Алли КОТВИЦЬКОЇ*

«СОЦІАЛЬНА ФАРМАЦІЯ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

МАТЕРІАЛИ
Х МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

28 травня 2025 року

Харків
НФаУ
2025

УДК 339.1339.13.021

**ДОСЛІДЖЕННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ТОВАРІВ АПТЕЧНОГО
КОСМЕТИЧНОГО АСОРТИМЕНТУ,
ЩО ПРЕДСТАВЛЕНІ НА РИНКУ УКРАЇНИ**

Шевченко В. О., Сагайдак-Нікітюк Р. В., Ролік-Аттїа С. М., Посохова І. Ю.

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного
фармацевтичного університету Міністерства охорони здоров'я України,

м. Харків, Україна

SVAVON@ ukr.net

Вивчено сутність косметичних засобів. Узагальнено ознаки класифікації та номенклатури товарів аптечного косметичного асортименту, представленого на фармацевтичному ринку України. Представлено номенклатуру косметичних засобів різної направленості дії, що наявна в сучасному асортименті аптечних закладів України.

Ключові слова: косметичний засіб, асортимент, номенклатура, класифікація, аптечний заклад

Сьогодні косметичні засоби є складовою засобів особистої гігієни, які не лише допомагають людині набутти гарного зовнішнього вигляду, а й очищають, зволожують, живлять, зміцнюють, захищають від несприятливих факторів природи, усувають запальні процеси, тобто поліпшують стан шкіри та волосся. Тому використання косметичних засобів має велике гігієнічне, естетичне та психологічне значення.

Більшість вчених та практиків сьогодні вживають терміни «аптечна», «лікувальна», «дерматологічна», «фармацевтична» косметика як синоніми, під якими розуміється косметика, призначена для специфічного догляду і корекції патологічних станів шкіри і косметичних недоліків. Але, варто зазначити, що цей вид косметичних засобів продається тільки в аптеках.

Метою дослідження було вивчення класифікації та номенклатури товарів аптечного косметичного асортименту, представленому на фармацевтичному ринку України.

Методи дослідження використовувались різного ступеня направленості: інформаційно–пошукові, системний, порівняльний і статистичний аналіз та метод узагальнення інформації.

Результати дослідження. Аптечний ринок косметики, звичайно, не можна порівняти за обсягом із ринком лікарських засобів. Проте, динаміка продажів нелікарського асортименту в аптеках у рази випереджає зростання з продажу лікарських засобів, і ринок досі далекий від насичення. Цікавим є той факт, що аптеки, з одного боку, є частиною фармацевтичного ринку, а з іншого – поступово стають активними гравцями ринку парфумерії та косметики.

До «аптечних» марок косметичних засобів належать великий асортимент і становить майже 1/3 обсягу всього аптечного асортименту, це майже 1300 косметичних брендів від приблизно 300 виробників (Laboratoire Dermatologique Bioderma (Франція), Cat media (Австралія), Beiersdorf (Німеччина), Noreva (Франція), Filorga Lab. (Франція), Betafarma S.p.A. (Італія), La Roche Posay Lab. Dermatologique (Франція), Gilbert Lab. (Франція), Stiefel Lab. (Ірландія), Johnson&Johnson (США), STYX Naturcosmetic GmbH (Австрія), Vichy Lab. (Франція) та ін.).

На підставі проведеного дослідження визначено, що асортимент засобів лікувальної косметики можна поділити:

- за призначенням;
- за областю застосування;
- за рівнем впливу;
- за формою випуску;
- за типом дисперсійної системи (таблиця).

Таблиця

Класифікація косметичних засобів

Ознака класифікація	Види косметичних засобів
Призначення	- гігієнічні: • очищення • захист • регенерація - лікувальні: • патології шкіри • косметичні недоліки - декоративні: • корекція • ретушування
Область застосування	- шкіра: • обличчя • рук • ніг • тіла • волосистої частини голови - волосся - нігті
Тип дисперсійної системи	- вільна твердофазна - розчин - суспензія - емульсія
Форма випуску	- тверда - така, що формується - рідка - гелеподібна - кремоподібна - пастоподібна - аерозольна
Рівень впливу	- епідермальний - трансдермальний
	- препарати для корекції косметичних недоліків шкіри обличчя і тіла: • засоби для корекції старіння; • засоби для корекції дисхромії; • засоби для корекції чутливої шкіри; • засоби для корекції сухої шкіри; • засоби для корекції вугрів та себореї;

	• засоби для корекції купероза; • препарати для профілактики та корекції стрій; • антицелюлітні засоби; - препарати для корекції патологічних станів волосся та шкіри волосистої частини голови: • засоби проти випадіння волосся; • засоби для укріплення волосся та поліпшення їхньої структури; • засоби для корекції гіперкератотзів шкіри волосистої частини голови та ін.; - препарати для корекції деяких дерматозів, що застосовуються у період загострення та ремісії: • атопічного дерматиту; • псоріазу; • кератодермії; • іхтіозу; • свербіння шкіри; • себорею дерматиту та ін.; - препарати для корекції проблем шкіри у хворих з різноманітними внутрішніми та ендокринними захворюваннями; - препарати для догляду за ушкодженою шкірою; - спеціальна захисна косметика: • сонцезахисні засоби; • препарати для захисту шкіри та губ від метеорологічних факторів; • крем-бар'єри від агресивних речовин; - препарати для спеціального догляду за дітьми; - препарати для догляду за шкірою під час вагітності та після пологів; - інтимна лікувальна косметика; - оральна лікувальна косметика.
--	---

На підставі вивчення літературних джерел варто виділити загальну номенклатуру косметичних засобів аптечного асортименту. До неї відносять:

- засоби для очищення шкіри (мило, гель для душу, піна для ванн, крем, лосьон, молочко, скраб, пілінг);

- засоби для проведення косметичних процедур (маски косметичні, масажні креми, засоби для депіляції шкіри);
- косметичні засоби зволожувальної дії (крем, гель);
- косметичні засоби захисної дії (від вітру, морозу, УФ-випромінювання);
- косметичні засоби для гігієни ротової порожнини (порошки, пасти, рідкі засоби);
- косметичні засоби для догляду за волоссям (шампунь, бальзам, маска);
- косметичні засоби для дітей.

Висновки. Отже, підводячи підсумки, можна зробити висновки, що на ринку представлено широкий асортимент косметичних засобів, які можна класифікувати за низкою ознак, а саме за призначенням, областю застосування, рівнем впливу, формою випуску, типом дисперсійної системи. Надано номенклатуру косметичних засобів різної направленості дії, що наявна в сучасному асортименті аптечних закладів України

Список використаної літератури

1. Технологія косметичних засобів : підручник для студ. вищ. навч. закл. / О. Г. Башура [та ін.]. Харків : НФаУ; Оригінал, 2017. 552 с.
2. Технологія та застосування лікувально-косметичних засобів : навч. посіб. / О. В. Федорова [та ін.]. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 244 с.
3. Про лікарські засоби : Закон України від 04.04.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80>
4. Про затвердження Технічного регламенту на косметичну продукцію : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.01.2021 р. № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/65-2021-%D0%BF>
5. Фармацевтична енциклопедія. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/>

The essence of cosmetics was studied. The signs of the classification and nomenclature of the pharmacy cosmetic products assortment, which presented on the pharmaceutical market of Ukraine, are summarized. The nomenclature of different directions of cosmetic action, which is available in the modern assortment of pharmacies in Ukraine, is presented.

Keywords: cosmetics, assortment, nomenclature, classification, pharmacy